

KİTAP TANITMA

KARASI YÖRÜKLERİ

Yrd. Doç. Dr. Merve ÜNER*

*Nahide Şimşir, **Karasi Yörükleri**, Post Yayınevi, 13,5 x 21,5 cm, Karton Kapak, Kitap Kağıdı, 199 sayfa, ISBN: 978-605-944-41-56, İstanbul 2017.*

Akademik sahada yaptığı çalışmalarla kendisine önemli bir yer edinen Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Nahide Şimşir; Osmanlı Şehir Tarihi, Demografi, Osmanlı Dış Politikası, Osmanlı Tarihinin Kaynakları, Seyyahnameler, Kazak ve Rus Tarihi ve de Kültürü üzerine bilimsel araştırmalar gerçekleştirmektedir. Nahide Şimşir'in söz konusu ele alınan eseri *Karasi Yörükleri* ise, Şubat 2017'de Post Yayın Dağıtım aracılığıyla okurlarıyla buluşmuştur.

Nahide Şimşir'in özgeçmişiyile başlayan eser, içindekiler, önsöz ve girişle devam etmektedir. 199 sayfalık kapsama sahip olan eserin sonunda zengin bir araştırma yapıldığını kanıtlayan kaynakçaya yer verilmiştir. Eserin dış kapağı için Karasi Yörükleri'nin yaşantılarına dair birkaç anlamlı fotoğrafla, başarılı bir görüntü sergilenmiştir. Kitabın ekler kısmında ise Balıkesir'in köylerinde halen az da olsa devam eden dokuyuculuk, verilen fotoğraflarla tanıtılmaya çalışılmıştır.

Kitabın girişinde, konu ile ilgili mühim kaynak ve çalışmaların bir kısmını ele alması, konunun aydınlatılması açısından yol gösterici niteliktedir. Ayrıca Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nden temin edilen onlarca vesikayla, Karasi bölgesi ve iskân edilen Yörüklerin ehemmiyetinin yorumlanabilmesi bizlere konu hakkında ciddi fikirler vermektedir. Eseri Türk okuyucusu için değerli kılan diğer bir husus ise, Balıkesir ve çevresinde yaşayan Yörüklerin tamamını konu alan bilimsel bir çalışma olmadığından, bu alandaki boşluğu doldurmaya aday olmasıdır.

Altı bölümden oluşan yapıtta ilkin, eski adıyla Karasi yöresi olarak adlandırılan Balıkesir ve çevresinin coğrafi özellikleri ve sınırlarından bahsedilmektedir. Önemli bir stratejik konuma sahip olan Balıkesir'de tarih boyunca, eski medeniyetlerin ve Türklerin bölgeye yerleşmesinden kısaca bahseden yazarımız, buna

* Balıkesir Üniversitesi Tarih Bölümü, merveuner@balikesir.edu.tr

bağlı olarak da Yörük gruplarının iskân edilmiş olduğu yerleşim birimlerinin önemli bir parçasının günümüzde halen Balıkesir’de olduğunu eserde vurgulamaktadır. Devamında ise yazar, Balıkesir’in tarihini, Yörük gruplarının iktisadi ve idari bünye içerisindeki yerini, aynı zamanda Osmanlı Devleti’nin bu gruplar için izlediği politikayı ele alıp değerlendirmektedir.

Tanıtılan eserde, Anadolu’ya yerleşen Türk göçerlerin nüfus oranlarına, yine Yörük kelimesinin anlamı, yaşam şekilleri, Anadolu’da hangi bölgelerde yerleşim alanı sağladıklarına dikkat çekilmektedir. Daha sonrasında ise 16. yüzyılda Balıkesir ve çevresine hangi boyun ne kadar oranda yerleşmiş olduğu açıklanmaktadır. Bu süreç Türk boylarının, yerleşik hayata geçiş devresini oluşturduğu için, boyların ismen hangi iskân birimine yerleşmiş olduğu tespit edilebilmiştir.

Yazar kitabında, 16. ve 19. yüzyıl arasındaki bağlantıyı sağlayabilmek adına, bu tarih aralığında Osmanlı Devleti’nin uyguladığı iskân politikasından yer yer söz etmekle birlikte, konu adına hazırlanmış olan tahrir defterlerinden ve şer’iye sicillerinden de faydalandığını da göstermektedir.

Yapılan çalışmada aynı zamanda, Balıkesir yöresinde bulunan Yörüklerin hangi Oğuz boyuna mensup oldukları araştırılmıştır. Ancak Türkiye’de bununla ilgili ayrıntılı bir eser mevcut olmadığından konunun tamamına açıklık getirilemeyeceği yazar tarafından ifade edilmektedir. Yine bu noktada, çözümlenen diğer bir durum ise Yörük gruplarının aldığı isimler iktisadi ve sosyal sebeplere bağlı olduğu ortaya çıkmasıyla beraber, bu isimlerin bir kısmı zamana meydan okusa da, bir kısmının değişikliğe uğradığı dikkatlerden kaçmaması gereken hususlardandır. Eserin ilerleyen bölümlerinde ise içlerinde en etkin olan aşiret gruplarının temel uğraşları hakkında malumat verilmekle birlikte Yörük gruplarının oransal değerleri grafiklerle desteklenmektedir.

Eserin sonlarına doğru, Karasi bölgesindeki Oğuz boylarının ilerleyen süreçte giderek parçalanmış olduğu, belgelerin çıkarmış olduğu başka bir gerçeklik olduğundan söz edilmektedir. Bu parçalanmanın çok hızlı meydana geldiği de 19. yüzyıla ait Yörük tahrirlerinde birbirini tutmayan isimlerle tespit edilmiştir. Araştırmada, yörede bulunan Yörük gruplarının köyleri, yaylak ve kışlakları ve aradaki mesafeye dayalı verilere de yer verilerek, aralarında sadece iktisadi değil, coğrafi bir bağ oluşturduğuna etken olduğu da düşünülmektedir.

Son bölümde ise coğrafyanın özelliğine bağlı olarak Yörük gruplarının iktisadi faaliyetleri ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Eserde 19. yüzyılın ilk yarısına dair Yörüklerin ödediği vergilerin grafikleri gösterilirken, yüzyılın ikinci yarısında bu grupların nüfuslarındaki artışla beraber ödenen vergilerdeki hareketlilik de ele alınarak analizi sağlanmıştır.

Sonuç itibarıyla Karasi bölgesinde yaşayan Yörük grupları 15. yüzyıldan başlayarak 19. yüzyıl sonuna kadar devam eden süreçte yerleşik hayata geçirilmişlerdir. Eserde, bölgede yaşayan Yörük nüfusunun tarihi, kültürü ve iskânı ile ilgili bilgi, bulgu, tespitler, araştırma notları ve de tarihsel süreçler arasındaki bağlantı izlenerek, bu grupların yeni gelenlerle takviye olan nüfus hareketliliğine sahip olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Araştırmacının bu eseri Türkiye’de eksikliği oldukça hissedilen bir alandaki boşluğu doldurması açısından takdire şayandır. Yıllarca süren yoğun bir çalışma ile hazırlanmış bu eserin, genç nesillere tarihimizin açığa kavuşmamış yönlerinin anlatılmasını sağladığı için yazarımıza sonsuz şükranlarımızı sunarız.